ſanctoꝝ alioꝝ eccīs altaribꝰ
e reliquijs ⁊ fitibꝫ. ¶ Quo ad .ij.
Cur venerāde ſint reliquie ſan
ctoꝝ. Re. ſcd̄ꝫ damaſ.i hyſtoia
barlaam vbi recitatur de pro
ceſſione ſanctoꝝ patꝝ portā
tium reliquias q͛ quadrupli-
ci de cauſa. Primo ut ex venerācō
ne eoꝝ auxiliū ſentiamꝰ. Se
cūdo ut exempla eoꝝ quorū
ſūt hic imitemur. Tercō ut re
quiē patrie vbi aīe eoꝝ ſunt
ſperemꝰ. Quarto ut nos i pul
uerem redigendos memoremꝰ
f ¶ Quo ad iij. ſcd̄m thō̄ꝫ. vbi
ſup̄. Ad orientem adoramꝰ ⁊
altaria cōſtruūtur quintupli
ci de cauſa. Primo i ſignū q͛ a
criſto eſt nr̄a illumiacio qui ē
lux mūdi ſicut ſol eſt ab orien
te. Secūdo q͛ oriēs eſt nobi
lior pars orbis i ſignum nos
ibi vertimꝰ q͛ credamꝰ omnia
nob a deo offerri ⁊ nobiliora
ut gr̄tuita immediate. Tertio
ſicut motus icipit ab oriēte p
angelū. ita omnis nr̄a actio a
deo. Quarto q͛ paradiſus eſt
ibi a quo cecidimꝰ ideo memo
remur ut in celi paradiſū intre
mus. Quinto q͛ ab oriēte ad
iudicium veniet xp̄s.

¶ Capitulū .ix.

a Octauo phibetur hic
omnis ſupſticōa diui
nacō ⁊ filia in quibꝫ
illud qd a ſolo deo vel a ſāctis

expectare debemꝰ. a creaturis
illicite requimus. nō inq̄t ado
rabis ea. neqꝫ coles. Cir hanc
materiam videndū. Primo de
ſpēbus ſuperſticōnū. Secūdo
de grauitate huius pcc̄i. Ter
cō de remedijs licitis ⁊ illicitis
¶ Quo ad primū ſcd̄ꝫ yſidorū b
.viij. ethiaꝝ. ⁊ ſcd̄m thō. ij. ij.
.q. lxxxxij. Et certe ſūt capita
les .xiij. ſpeties. Prima ē phito
nū hoim vic ꝫ i q̄bus demō loq̄
tur. Ad quam reduci vidētur
putātes ſe localit̄ ad herodia
nā trāduci. Itē quedā mulieres
i quatuor tēporibꝰ extaſim p
demonem patiētes. Secūda
eſt ſomnia hn̄tium ⁊ decepto
rie ibi iudicātum. Tertia ma
thēaticorum q̄ ſcd̄m natitates
hoim ⁊ ſcd̄m influxus celeſtiū
iudicāt diffinitiue de volunta
rijs hūanis. nā mathematici
iudicant ſcd̄m cōſtellationes
Quarta ſortilegiorum Quinta
arioloꝝ id eſt in aris ydoloꝝ
nī ſa dantes. Similit̄ geomā
tici in terreſtribꝰ iudicātes ut
in inſpectōe vnguis. calibis po
liti. ſpatula manu. ⁊ in ſimilibꝫ
futura vel ſecreta predicentes
Sexta auguria practicātium
auditu ſcilicꝫ i cantu ⁊ volatu
⁊ motu auiū iudicātiū. Sep
tia carmiatoꝝ p verba ⁊ exor
ciſtaꝝ demones ⁊ illicite ſerpē
tes adiurantes. Octaua ſit per

remedia ſupſticioſa alia ꝓ ſa
nitatibus vel alijs exercendis
ut in ligaturis verbis inordia
tis vel inuſitatis caracteribus
⁊ huiuſmoi̅. Nona auruſpiciū
id eſt horarum ⁊ dierum vani
inſpectatores Decia nigromā
ticorū. id eſt mortuos ſuſcitan
ciū ut p̄mo regū. xxviij. Et ho
die ex dubio fidei morituros
ad redeūdum inuitātium. Un
decima transformāciū ſe vel
alia in ſimilitudines animaliū
ut ī lupos ⁊ beſtias alias. Duo
decima fortunaꝫ inculpantiū
aut euſortuniū. Tercia deci
ma artem illicitā addiſcēcium
ut diuinacōnes. artem notori
am ⁊ ſi que ſunt ſimiles. Quā
tadecima maleficorum qui ni
tuntur immutare corpora a ſa
nitate certa. generacionem im
pedire. animum in amoreꝫ vel
odium cōcitare et hijs ſimilia

c Quo ad ſecūdum de graui
tate huiꝰ peccati nōndum hoc
Primo prohibitum eſt in ſac̄
ſcriptura multiplici pena eciaꝫ
ſb pena mortis anime ⁊ corpo
ris. Unde leuitici. xix. Anima
que declinauerit ad magos et
ad ariolos ⁊ fornicata fuerit
in eis. ponam faciem meam cō
tra eam ⁊ interficiā eam de me
dio populi mei. Item ibidem
. xx. Vir ſiue mulier in quibuſ
phitonicus. vel diuinus ſpiritꝰ

fuerit moriatur. lapidibus ob
ruēt eos. ſanguis eorum ſit ſu
per eos. vnde ꝓpter hoc pecca
tum ochozias infirmꝰ mortu
us eſt quarti regū primo. Et
ſaul primo palip̄. x. Item ſcḋꝫ
canones. Si diuinatorum et
maleficorum peccatū occultū
ſit impoitur penitētia. xl. dierū
Extra eodem capitulo primo
Si notoriū eukariſtia nega
tur. de cōſecracōne diſtinctiōe
. ij. pro dilectione. Si ſit cleri
cus deponēdus eſt. ⁊ in mōſte
rio detrudēdus. Si laycus ex
cōmunicandus. xxvi. q. v. nō
oportet. Tales eciam infameſ
ſunt. ⁊ qui ad eos concurrunt
vnde nec ad accuſaciōeꝫ debēt
admitti. ij. queſtiōe. viij. Quiſ
quis nec Item tales ſcḋꝫ legeſ
debēt plecti pena capitis Et ſi
accedant ad domum alterius
debent cremari et bona eorum
omnia debent publicari. codi
ce de maleficiis. l. nemo. l. culpa
⁊. l. nulla. Contra omnes di
uinatores et maleficos iura ci
uilia ſeuiſſima ſunt. vnde libro
. ix. codice rubrica de maleficiis
⁊ mathematicis ⁊ ceteris ſimi
libus ut dicit Azon in ſūma. di
uinātes circa ſomnia vel ī gar
ritu auiū ⁊ in ſilib; talib; nō p
mittitur ad limē alteriꝰ accede
re alioqui cō cremātur nec ali
q̄s dꝫ eos ſuſcipere vel cōſulere

Alioquin deporẗur in inſulā
ꝛ oīa bona publicantur. Qui
aūt arte magica vite innocen
tum inſidiātur aīos mulierū
ad libidinem flectunt. ꝛ hij be
ſtijs obitiuntur ut. l. militi. Itē
nemī permittitur ḋinare alio
quī ſupplicio capitis feret gla
dio vltore proſtratus ut in ſu
pra dictis legib⁹ patꝫ Itē btūſ
aug⁹. dic̄. ꝛ hētur. xxvi. q. vij.
nō obſuabitis. vbi enumeāt̄ᷣ
multis ſupſtitiōibus ſic cōclu
dit. Qui has ꝛ quaſcūqꝫ diui
nacōnes. aut fata. aut auguria
obſeruat. aut attēdit. aut con
ſentit obſeruātibus. aut talibꝫ
credit. aut ad domū eorum va
dit. aut in ſuā domū introdu
cit. aut interrogat. Sciat ſe fi
dem criſtianam ꝛ baptiſmum
p̄uaricaſſe. ꝛ paganū. ꝛ apoſta
tam ꝛ dei inimicū. iram dei gra
uiter ieternū icurrere. niſi ecci
aſtica penitētia emēdatus deo
b reconciliet̄. ¶ Sed dubitatur
an ſemp ſit pcc̄m mōrle talibꝫ
eſſe implicatū ſꝫ. ſcōꝫ quoſdā
ꝙ actu ḋinacionis ꝛ hmōi po
teſt q̄s tripliciter exercere Pri
mo ſic ꝙ credat ꝑ illū actum
realiter aſſeq̄ qḋ itendit puta
alicuius amorem vel furti reue
lacōem. vel futuri euentus pre
cognicōem de cōtingētibꝫ. Cer
tū ē ꝙ q̄ talia credit cōſeq̄ poſ
ſe ꝑ actu illū. oportꝫ ꝙ credat
in illo actu aliq̄d exiſtere diui
ni numīs. que aut a ḋo ſolo ex
pectare debemus. aut que ſoli
deo cōueniūt. ut immutare vo
lūtatem. aut cōtingencia futu
ra certitudinaliter p̄dicere Et
tūc talis fidem abnegat ut in
auctoritate aug⁹. immediate
tactū ē. Et ſic de ḡuiſſimis pec
catis mōrlibus vnum eſt. qꝛ fi
dem tollit debitam. Secundo
mō ſic fieri pōt ꝙ licet aliquis
nō credat ꝑ actū illū realiter
aſſequi quod intēdit tn̄ vult
curioſe expiri vtꝝ aliquid effi
cacie ſit in tali actu vel non Et
hoc iterꝫ ē pcc̄m mōrle minuſ
p̄mo. Racō eſt qꝛ talis eſt du
bius ꝛ fluctuās in fide poſtq̄
cōtra veritatē ꝛ firmitatē fidei
ꝓponit expiri talia que ſcit vel
ſcire deberet ꝑ fidē catholicā
eē reprobata. Tercō mō ſi ex
ſola leuitate ul' ſimplicitate hec
exerceat nihil tn̄ i hoc credens
eē virtutis ꝛ efficatie nec etiaꝫ
expiri intendit an in hoc aliq̄
efficatia exiſtat ſed ſolum leui
tate ꝛ ſimplicitate hoc fac̄. Et
hoc viḋr quibuſdā eē veniale
pcc̄m maxime apud laycos ꝛ
ydiotas Sed q̄tum ad cleri
cos qui tenētur hoc ſcire iure
prohibitū. ſemp ē mōrle pec
catū. Quia excōmunicādi ſūt
ſcōm iura. Excōmunicacō autē
a iure ſolū ꝑ mōrli infligitur

e ¶ Quo ad .iij. dubitat᷑ q̄ sūt remedia licita homini pro adepcōe bonorum quorumcūqꝫ ꝛ p euitādis malis q̄buscūqꝫ sꝫ· quīqꝫ· Prio faciat hō id qḋ pōt ex ꝓpria industria· ex ꝓpria potētia ꝛ viriū suarum exercitacōe Rō apl̄us· ij· cor· ix· ubꝫ dicens· Habūdetis in oē op9 bonū· Secundo homo recursū habeat ꝑ consilio ad alios homines qui sint in hoc prudētiores ꝛ sup hoc imploret auxiliū potētioris ut cum perito in arte medicandi si est infirmitas naturalis· Ideo ecci· xxxviij· Honora medicū ꝓpter necessitatēꝫ eteni eum creauit altissim9 ꝛc· A deo eni ē ois medela Tercō se cōmēdet p̄cibus iustorū huius vie· vn̄ ecci· xxxvij· Cum viro sācto assidu9 esto quecūqꝫ agnoueris obseruātem timorꝫ dei cui9 aīa est scd̄ꝫ aīam tuam Quarto deuote inuocet sāctos patrie de quo iob· v· dr̄ Voca si est q̄ tibi respondeat ꝛ ad aliquem sāctorꝫ conūtere· Quīto ad deū immediate ꝑ adiutorio recurrat humiliter Sicut in veteri testamēto sācta virgo sar fecit Tobie· iij· que ait Hoc ꝑ certo habet ois qui colit te· qꝛ vita ei9 si in probacōe fuerit coronabitur· Si autē in tribulacōe fuerit liberabitur· ꝛ si in correpcōe fuerit· ad misericordiaꝫ tuam peruenire licebit· Et iosaphat rex iuda in tribulacōne inimicorꝫ existēs ·ij· palip· xx· ait· Cū ignorem9 quid agere debeamus hoc solum habemus residuū ut oculos nr̄os dirigamus ad te· Et si intētū non adipiscitur quis ꝑ primā viā· addat secūdā ꝛ sic si oportet tertiam vsqꝫ ad vltimā· Rō si perseuerauerit ꝛ si ad salutem est vtiqꝫ exaudietur· aut in ꝓpria petiti for̄ aut i equalēti· Exēpli gratia· Si vis carere vicō· aut occasione eius· aut habere virtutes· deuocōem· ꝛ huiusmōi spūalia bō· Siue habere tēporalia vel carere malis hui9 vite aliq̄bus· p̄mo primum arripe Secundo adde secūdum ꝛ sic oñter· Sꝫ alia remedia querere superstitiō sa illicitum est Sūt aūt tria quibꝫ nō prohibemꝰ vti in remediū· Primo herbis· lapidibꝫ ꝛ silibꝫ q̄ naturalē habēt virtutē· de q̄ racō scd̄ꝫ natuāles ꝛ medicos rōdi pōt vn̄ btūs Jer· di· ꝛ ponitur· xxvi· ·q· vij· Demoniū sustinēti licet petr̄s ꝛ herbas hr̄e sine incātacōe· Itē verb̄ sacris q̄ alicuius autoritatis sūt ꝛ aliis sacris rebus· vnde si aliquis colligat herbam medicinalem cum simbolo diuino vel oracōe dn̄ica vel scribat in carta simbolum vel dominicā oracōem ꝛ ponat

ſup aliquē infirmū ut ſic i iſtu
tm̄ de⁹ creator omnium hono
retur. nō reprobatur: dummō
nulla alia ſuperſticio admiſce
atur: ut habet̄ in cōſilio marti
ni pape. xxvi. q. v. non liceat.
Tercio i ieiunijs. oracōib⁹. ele
moſinis ⁊ alijs opibus q̄ ſunt
de genere bonoꝝ que certum
f est placere deo. ¶ Sed dubi
tatur vnde maleficia efficatiā
habeāt ſʒ. ex quinqʒ. primo ex
parua cōfidencia quam hoīes
habēt in deū. ideo ꝑmittit eos
a demonib⁹ impediri ſcdʒ illō
ps. Qm̄ in me ſperauit liberabo
eū. ſcʒ iuſtum. Et per argumen
tū a ɔtrario ſenſu q̄ non ſꝑāt
in deum. demonis ꝑtāti relin
quūtur. Secūdo ex errore q̄
in hominibus eſt. cui⁹ pena fre
quēter ē effectus maleficij ſcdm
illud rō. i. Cum cognouiſſent
deū non ſic deū gloificauer̄t ⁊ ē
⁊ obſcuratum eſt inſipiēs cor
eorū. Tercio ut fides ꝓbetur
bonoꝝ ſcdʒ aug⁹. qd̄ probat
p illud deu. xiij. Si ſurrexerit
in medio tui ꝓpha. aut q̄ ſom
niū ſe vidiſſe dicat. ⁊ predixe
rit ſignū. aut portētum ⁊ eue
nerit qd̄ locutus eſt. ⁊ dixerit
tibi eamus ⁊ ſequamur deos ali
enos quos ignoras ⁊ ſuiam⁹
eis. non audias verba ꝓphe il
lius aut ſomniatoris. Quia tēp
tat vos domin⁹ deus ut palā

fiat an diligatis eum an non
Quarto propter pactū expꝛeſſum
vel tacitum cū demoīb⁹ initū
⁊ ſocietatē. qualiter fit in omni
ſupſticōe ut dicit aug⁹. de do
ctrina xp̄iana li. ij. q̄ ſocietas
oīm vt ibi dicit penitus fugiē
da eſt criſtiano. Quinto ex deſi
derio dyaboli q̄ conatur cōti
nue decipere nos. i. pe. v. aduer
ſari⁹ veſter dyabol⁹ tanq̄ leo
rugiens circuit querēs quem
deuoret cui reſiſtite fortes in fi
de. ¶ Dubitat̄ iterū quib⁹ ex g
cauſis demones ſciāt futura in
terdū. ⁊ vnde tā miros effect⁹
pñt. cū deus permittit. efficere
ſʒ. ſcdm aug⁹. li. de natura de
monū. aſſignādo ſmaliter. vij.
cāas non q̄ futura contigencia
ſciāt. ſed cōiecturāt probabili
ter. Prima. q2 vigent ſbtilita
te naturali plus q̄ hoīes. Se
cūda. plura ſciūt q̄ nos ꝑpter
experiēciam tēporum. Tercia
propter celeritatē motus. de
mon multa futurā p̄dicere pōt
q̄ hoīem latēt. Quarta. nā poten
tia cum deus permittit poſſunt
morbos immittere ⁊ hos pre
dicere. Quinta. p ſigna futura
pñt p̄dicere ſubtilius q̄ medi
cus videndo pulſum ⁊ vrinam.
nā ſicut medicus videt p ſig
na aliq̄d in infirmo qd̄ homo
ſimplex non vidʒ. ita demon
qd̄ null⁹ hō naturaliter videt

Sexta ex ſignis que ꝑcedūt
ab aīo hoīs cōiecturāt ea que
ſunt vel erūt in aīa aſtutꝰ pru
denti viro. Sciūt enim qui in
ſtinctus eoꝝ ſunt viſiſiter ſe
cuturi. Septīa acta ꝯplxtaꝝ
a ſcripta noſcūt ex quibus fu
tura ꝑdicere pnt. Et hec tāgū
tur. xxvi. q. iiij. Sciendum.

Capitulū. x.

Quo ad primū modū
a nōndum ꝙ prout ha
betꝰ. xxvi. q. v. Epī ex
concilio acquirēsi. Tales pſo
ne nō trāſferūtur a demone lo
calit ad loca in quib; ſe dicūt
fuiſſe Sz ipē ſathanas cū mē
tem cuiuſq; mulieris ceperit a
hāc p infidelitatem ſibi ſubiu
gauerit illico trāſfort ſe in diu
ſarū formaꝝ ſpēs ⁊ mētē quā
captiuam tenet in ſomnis delu
dēs. modo p leta. mō p triſtia
ymaginarie ſolū deducit non
vācit. Et cum ſola aīa hoc pa
tiatur infidelis. hec nō in aīo ſꝫ
in corpe euenire opiatur. Exē
plum refertur de vetula quam
cū dūtere non poſſꝫ frater pre
dicator ad hāc ex odicto venit
frater qn in cubella ſe trāſiturā
dixit verſus dn̄am herodiadē
vel venerē. nā protunc vetula
ſine motu ſōli dormire cepit.
a cum ſe iā ſōniarꝫ verſus hero
diadem vehi a manus leta ꝓ

icerit. verſū eſt ex motu vas a
vetulam cū cōfuſione ad terrā
proiecit. Eadem de cauſa ficta
ſunt interdū a ymaginaīa ſo
lum Quādo quedā in quatuor
temporibus ſe in raptu dicunt
videre aīas purgatorij a pluā
alia fantaſmata. Nec mouere
debet ꝙ quarūdam vetularū
pedes protunc aduſti non ſen
tiūt ignem qꝛ demō fantaſma
ta in ymaginacōe mulieris tā
to intēdere poteſt ut anima ex
tra nihil ſentiat. Exemplum de
habētibus morbum caducum
qui etiam aduſtionem nō ſen
tiūt in infirmitate ſua. quia aī
ma in interioribus paſſionibꝫ
vel doloribus preſſa: extra nō
ſentit ignem. Item naturaliter
quidē ſpecialiter mulieres que
dam faciliter ex ymaginacōni
bus poſſunt rapi ad intra adeo
ut non ſentiant exteriora ut po
nit exemplū augꝰ. xiiij. de ciui
tate dei de quodam rūſtituto
noīe qui ad modicum alicuꝰ
gemitū ſe ad interiora cōuerte
re poterat ut nec voces. nec pū
cturas. nec vellicantes ſentirꝫ.
ymo tanꝗ in defuncto nullus
anhelitus ſentiebatur. Quo b
ad. ij. de ſomniis notādum ꝙ
raro aliꝗs debet tenere de ſom
niis a iudicare. Interdum ta
men poteſt a de aliquib; debet
ꝑmū ptꝫ. qꝛ cauſe ſomioꝝ ſunt